

Tankar om tolerans. Förhuden – symbol med två sidor

■ Kan en beslöjad muslimsk kvinna uppträda som programledare i TV? Ska våra judiska och muslimska minoriteter få behålla sin rätt att omskära sina gossebarn? Bengt Björkstén har på ett nyanserat och balanserat sätt försvarat våra judiska och muslimska minoriteters rätt till sin förbundshandling, motsvarande dopet i kristenheten (LT 45/2002, sidorna 4570-1). Yngve Hofvander underkänner hans argumentering (LT 47/2002, sidorna 4775-6). På något sätt hänger slöjan och förhuden samman. Som utomstående skulle jag gärna se att några oklarheter i debatten belystes bättre.

Förhuden som biologiskt svag punkt

Normalt finns adherenser mellan förhud och ollon hos det nyfödda gossebarnet. Många vuxna och gamla män kan fortfarande minnas att de hade smärtor, ångest och problem med förhuden, när erektionerna började bli så kraftiga att ollonet sprängde sig fram. Den som saknar egna minnen kan försiktigt lyssna till de manliga patienter som man ändå måste ge tid att minnas och tala av andra skäl, under exempelvis en krisbearbetning.

Förhuden är också de gamla människens problem. Under 40 år i sjukvården har jag sett flera fasansfulla fall av den sort som all ansvarig personal helt enkelt förnekar att den finns – fimos och parafimos. Detta oräknat den statistik på peniscancer som Hofvander beskriver – för mej förefaller den långt ifrån försumbar. Som utomstående i detta sammanhang är jag benägen att tro att förhuden är en biologiskt svag punkt liksom tonsiller och appendix.

I »Särkland«, där den judiska och muslimska omskärelsen utvecklades, var omskärelsen säkerligen en överlevnadsfördel. Med bra föräldrar, välavvägd hygien och moderna benkläder är det sannolikt ingen nackdel att bära förhuden med sig till graven.

Förhuden som religiös symbol

Den stora symbolen är för judendomen den sexuddiga Davidsstjärnan, för kristendomen korset, för islam halvmånen.

För en betydande del av den svenska opinionen har nu förhuden blivit en motsvarande religiös symbol, ett outhärligt tecken på integritet, personligt val, friskt könsliv. För mej är den tron respektabel endast så länge den inte förgriper sig på andra gruppers religiösa frihet.

Den jämförelse Hofvander gör med rituella stympningar i Afrika är grov och missvisande. Av personhistoriska skäl är jag bekant med missionärer. De afrikanska stympningarna är inte biologiskt

neutrala som den judiska omskärelsen. De är traditionella utan att utgöra väsentliga element i en respektabel religion. Om missionären säger att de afrikanska stympningarna är skadliga för barnet, så är den vanliga reaktionen »varför har ingen berättat det för oss tidigare?«.

En förbundshandling

Det är inte lika enkelt att övertala en jude eller en muslim att avstå från omskärelse. Efter diverse krumbukter kring religiösa auktoriteter och bekännelseskriter – olika för olika riktningar inom respektive religion – hamnar diskussionen slutligen i närheten av Första Mosebok 17:12, »ett blodsförbund från släkte till släkte«.

Jag delar inte judarnas och muslimeras tro, men i ett pluralistiskt samhälle känner jag mej tvungen att respektera deras tro och deras förbundshandling. Med vad rätt skulle jag eljest kunna begära min egen tankefrihet, yttrandefrihet och religionsfrihet?

Med den teknik som begagnas av den judiske omskäraren i Sverige är själva ingreppet smärtfritt utan bedövning. När nerver och kärl är tillklämda med den klämma som skyddar ollonet, då är hudfiken distalt om klämman bedövad. Lokalbedövning av den typ som lagen nu föreskriver är onödig, en överflödig riskfaktor för överkänslighetsreaktioner. Föreskriften vittnar egentligen bara om den låga standarden på kunskaperna hos de »experter« som drivit igenom lagstiftningen.

Går inte till neurokirurg för tandvård

En kollega höll på att bli amputerad, när hans far medicinöverläkaren beställde operation för nageltrång hos sin kollega på ortens kirurgiska klinik. Av samma skäl är omskärelsen en alldeles för liten operation för stora män i vita rockar och uppslagen krage. Man går inte till neurokirurg för tandvård. Mycket av komplikationerna vid omskärelse har tillskrivits utföraren, barberaren eller AT-läkaren.

De specialister i kirurgi som jag sett i aktion har inte heller precis skurit några lagrar på förhuden. Om jag av medicinska skäl någon gång blir tvungen att skiljas från min förhud, skulle jag uppskatta att bli betjänad av superspecialisten, den judiske omskäraren. Då behövs inte någon lokalbedövning förutom klämman.

Mer kunskap behövs

Samspelet mellan biologi, etik och livsåskådning är utomordentligt komplext

[1-5]. Det finns goda skäl att respektera våra judiska och muslimska minoriteters religionsfrihet, kanske också att åtminstone ytligt orientera sig om de stora dragen i deras livsåskådningar.

Bo Norberg

internist, medicinkliniken, Umeå

Referenser

1. Hägglöf M. Tjädern och kärleken [kultur]. Rondellen 2001;8. www.rondellen.net
2. Norberg B. Eros och Agape [hälsa]. Rondellen 2001;8. www.rondellen.net
3. Norberg B. Arv på gott och ont [hälsa]. Rondellen 2001;7. www.rondellen.net
4. Norberg B. Öga för öga [hälsa]. Rondellen 2001; 9. www.rondellen.net
5. Norberg B. Bernhard Nordh och kroppsspråket [hälsa]. Rondellen 2002; 13. www.rondellen.net

En epidemiologisk groda om vitamin C

■ Får jag peka på en epidemiologisk groda, som kan vara nog så viktig, i Läkartidningen 41/2202, sidan 4061. Artikeln av Bruce och flera andra artiklar och referenser i samma nummer visar att intag av en enskild komponent i födan, i detta fall vitamin C, inte påverkar risken att få förkylning och andra sjukdomar.

Förklaringen, som ingalunda är ny, är att de samband som man i epidemiologiska studier ser mellan konsumtion av grönsaker och frukt samt risk för olika sjukdomar troligen beror på att andra aktiva komponenter finns i denna typ av födoämnen eller att absorptionsförhållandena är olika när ämnena tas i koncentrerad form än när de tillförs via födan.

Fel att extrapolera

Bildens text är alltså fel – ingen har utslutit att konsumtion av citrusfrukt minskar risken för förkylning, tvärtom finns det data från bl a en undersökning av barn i Genève som visar att risken för förkylning minskar vid hög fruktkonsumtion. Felaktigheterna är att extrapolera från fruktens innehåll av C-vitamin i tron om att det rör sig om den enda verksamma substansen eller att dra slutsatsen att artificiellt tillförd C-vitamin har samma effekt som den som tillförs via frukt.

Ragnar Rylander

professor emeritus, avdelningen för miljömedicin, Göteborgs universitet
ragnar.rylander@envmed.gu.se